

ЭЛЕКТРОНДЫҚ ОҚИТУ ҚҰРАЛДАРЫ АРҚЫЛЫ БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ТАНЫМДЫҚ ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ДАМУ

Махметова Жасгүл

Zhasgul.98@mail.ru

7M01301 «Білім берудегі менеджмент» білім бағдарламасының 1 курс магистранты
Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Атырау қ, Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекшісі: п.ғ.к., профессор - Туленова У.Т.

Қоғамда цифрлық технологиялардың қарқынды дамуы адамзат дамуының жаһандық трендіне айналды. Үлкен деректер, виртуалды және толықтырылған шындық, бейімделу жүйелері, заттар интернеті, жасанды интеллект және ақпараттық дәуірдің басқа белгілері өмірдің барлық салаларында инновациялардың кең дамуына ықпал етеді, әлеуметтік экономикалық дамудың үлкен перспективаларын ашады, адамдардың өмір сүру сапасын өзгертеді. Жаңа буын технологияларын кеңінен енгізу, күн сайын ақпарат көлемінің бірнеше есе артуы, роботтандыру, қазіргі әлемде техника мен басқару жүйелерінің айтарлықтай күрделенуі білім берудің барлық буындары мен деңгейлеріне қойылатын талаптарды мүлдем жаңа сапалы деңгейге көтеруде.

Заманауи өзгерістер жүйесінде ақпараттық технологиялардың өмірдің барлық салаларына енуінің объективті процесі жүріп жатыр, сондықтан цифрлық қоғамның үнемі өсіп келе жатқан талаптарына тез бейімделе алатын мамандарға деген қажеттілік артып келеді. Бұл отандық білім беру жүйесін оны ақпараттандырумен байланысты жаңғырту мәселесін шешуді қажет етеді және жалпы кәсіби құзыреттілік құрамдас бөлігі ретінде мамандардың цифрлық құзыреттілігін дамыту мәселесі ерекше маңызға ие [1].

«Қазіргі заманғы цифрлық технологияларды пайдалана отырып, цифрлық экономикада өндірілетін тауарлар мен қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын арттыру, хабардарлық пен цифрлық сауаттылық деңгейін арттыру, азаматтар үшін мемлекеттік қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын, сондай-ақ ел ішінде де, одан тыс жерлерде де қауіпсіздікті арттыру арқылы білім қоғамын дамыту үшін жағдай жасауға, азаматтардың әл-ауқаты мен өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған» [2].

Жаңа ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен цифрлық құралдарды меңгеру үшін мұғалімдерге қосымша білім мен дағдылар қажет, ал білім беру мекемесінде цифрлық білім беру ортасын құру және оқу қызметін табысты жүзеге асыру үшін мұғалім осы саладағы жаңа кәсіби құзыреттіліктердің кең ауқымына ие болуы керек.

Оқушы тұлғасының қалыптасуының негізгі көрсеткіштерінің бірі танымдық қызығушылық болып табылады, оның даму деңгейі оқу процесінің өнімділігін едәуір дәрежеде айқындайды. Қазіргі заманғы оқу жағдайларында оқушылардың танымдық қызығушылығын дамытудың маңыздылығы ешқандай күмән тудырмайды.

«Қысқаша психологиялық сөздікте» И.А.Малининаның зерттеуі бойынша танымдық қызығушылық - жалпы қызығушылық феноменінің маңызды саласы екені атап өтіледі. Оның мәні адамның ең маңызды қасиеті болып табылады: қоршаған әлемді биологиялық және әлеуметтік бағыттау мақсатында ғана емес, сонымен қатар оның әртүрлілігіне еруге ұмтылу, санада жақтарды, себеп-салдарлық байланыстарды, заңдылықтарды, қарама-қайшылықтарды көрсету. Танымдық қызығушылықтың өзіндік ерекшелігі бұйымдар әлеміне күрделі қарым-қатынастан тұрады [3].

Л.С.Выготский өзінің «Балалар дамуының жас кезеңділігі проблемасы» атты басылымында электрондық оқыту құралдары жеке дамудың қарқындылығына айтарлықтай әсер етеді деп мәлімдеді. Егер танымдық қызығушылықты мектеп жасынан бастап дамытатын болса, процесінің тиімділігі артады. Бұл ереже бастауыш мектеп оқушыларының танымдық мүдделерін зерделеу және дамыту проблемасының педагогикалық мақсаттылығын

айқындайды. Жалпы қызығушылық феномені ретінде танымдық қызығушылық күрделі құрылымға ие, онда психикалық процестер (зияткерлік, эмоционалдық, ерік-жігерлік, реттеушілік), сондай-ақ қарым-қатынаста адамның әлеммен объективті және субъективті байланыстары ерекшеленеді. Психологиялық-педагогикалық әдебиетті талдау (Л.С. Выготский, С.Л. Рубинштейн, Г.И. Щукина) танымдық қызығушылық құрылымының жетекші компоненттері ретінде зияткерлік, ерік-жігерлік, эмоциялық, мінез-құлық қасиеттерін бөліп көрсетуге мүмкіндік береді.

Шығармашылық танымдық қызмет оқу-тәрбие процесін ұйымдастырудың оңтайлы нысаны ретінде ерекшеленеді, өйткені шығармашылық ұйымдастырылатын оқу қызметі бастауыш мектеп оқушыларының қажеттіліктері мен мүмкіндіктеріне неғұрлым сәйкес келеді деп қарастырылады [4].

Г.В.Бобровская бастауыш мектеп оқушыларының танымдық қызығушылықтарын дамыту үшін электрондық оқыту құралдарының маңыздылығын негізге ала отырып, бастауыш мектеп оқушыларын әдеби оқу сабақтарында оқыту процесінде ЭОҚ қолданудың жалпы шарттарын бөліп көрсетеді:

- ЭОҚ-ы мұғалім басқаратын ұжымдық оқу қызметін ұйымдастыру нысаны ретінде түсіну;
- ЭОҚ -ның тікелей оқыту әсерін қамтамасыз ету қажеттілігі, яғни оқу іс-қимылдарының тәсілдерін меңгеруге бағытталған танымдық бағыттылық;
- Баланың ЭОҚ процесінде шығармашылық ізденіс пен бастамашылық жағдайын тудыратын жағымды эмоциялық көңіл-күй қалыптастыру.

Электрондық оқыту құралдары - жаңа ақпаратты ұсынуға арналған, баспа басылымдарын толықтыратын, оның ішінде жеке оқыту үшін қызмет ететін, сондай-ақ білім алушының алған білімі мен іскерлігін тестілеуге мүмкіндік беретін компьютерлік педагогикалық бағдарламалық құралдар [5].

Н. Н. Ремин оқытудың электронды құралдарын былайша жіктеді:

1. Оқу бағдарламалық құралдары.

Білім сомасын жинақтауға, оқу немесе практикалық қызметтің дағдылары мен іскерліктерін қалыптастыруға, сондай-ақ кері байланыс кезінде белгіленетін қажетті меңгеру деңгейін қамтамасыз етуге арналған.

2. Бағдарламалық құралдар (жүйелер) - тренажерлар.

Іскерлікті, оқу іс-әрекетінің дағдыларын, өзін-өзі даярлауды пысықтауға арналған.

3. Бақылау бағдарламалық құралдары.

Оқу материалын меңгеру деңгейін бақылауға (өзін-өзі бақылауға) арналған.

4. Ақпараттық-ізвестіру бағдарламалық жүйелері.

Ақпаратты жүйелеу бойынша іскерлік пен дағдыларды қалыптастыруға арналған.

5. Имитациялық бағдарламалық құралдар.

Шектеулі параметрлер санының көмегімен нақтылықтың белгілі бір аспектісін, оның негізгі құрылымдық немесе функционалдық сипаттамаларын зерделеуге арналған.

6. Модельдеу бағдарламалық құралдары.

Объектінің моделін, құбылыстарды, процестерді немесе жағдайларды (нақты, сол сияқты «виртуалды») оларды зерттеу мақсатында жасауға арналған.

7. Көрсету бағдарламалық құралдары.

Оқу материалын көрнекі көрсетуге, зерделенетін құбылыстарды, процестерді және объектілер арасындағы өзара байланысты көзбен көрсетуге арналған.

8. Оқу-ойын бағдарламалық құралдары.

Оқу жағдайларын «ойнатуға» арналған.

9. Рұқсат беру бағдарламалық құралдары.

Зейінді, реакцияны, жадты дамыту мақсатында аудиториядан тыс жұмысты ұйымдастыруға арналған [6].

Электрондық оқыту құралдарының қолданыстағы жіктелуіне сүйене отырып, мынадай түрлер бөлінеді:

I. Электрондық тренажерлар. Бағдарламалық құралдар білім алушылардың дағдыларының, іскерліктері мен білімдерінің деңгейін өлшеу және бақылау үшін қызмет етеді; имитациялық және математикалық модельдеуді жүзеге асыру үшін қажетті бағдарламалық құралдар; анықтамалық ақпараттық-іздістіру жүйелері. Оқытудың осындай электрондық құралдары мен әртүрлі пәндер бойынша білім беру ресурстарын қамтиды. Сондықтан да интерактивті тренажерларды көптеген мұғалімдер белсенді пайдаланады. Тілдерді, нақты ғылымдарды және т.б. оқыту үшін осындай электрондық құралдар қолданылады. Интерактивті тренажерлар оқытылған материалды жүйелендіруді ғана емес, сонымен қатар оқытылатын материалдың негізгі тұстарына сыныптың назарын аудару маңызды болатын сабақтарда пайдаланылады. Бұл тақырыпты түсінуге және балаларды бақылау жұмысына дайындауға мүмкіндік береді.

Бұдан басқа, тренажер түрінде оқытудың электрондық құралдарын әзірлеу кезінде олардың көрнекі қатары оқулықтағы суреттермен толықтырылады. Бұл сабақтың көрнекілігін арттыруға мүмкіндік береді. Бұл ретте педагогқа күрделі оқу материалын түсіндіріп қана қоймай, оны оқушылардың өз бетінше жұмыс істеуі кезінде ойдағыдай меңгеруіне көмектесетін құралға айналады.

Н. А. Дзунович электрондық оқыту құралдарының артықшылықтары мектеп бағдарламаларын игеру әдістемелерінің бірі ретінде олардың бір-бірімен өзара байланысты үш функцияны орындауға қабілетті екендігінде екенін атап өтті [7].

1. Диагностикалық функция.

Мұндай функция білім алушының дағдылары мен білімінің деңгейін анықтауға мүмкіндік береді. Электрондық оқыту құралдарының дидактикалық мүмкіндіктері оқушының біліміндегі кемшіліктерді анықтауға және жоюға мүмкіндік береді. Мұндай тренажер, әдетте, өзінің кендігі, объективтілігі, сондай-ақ диагностикалау жылдамдығы бойынша белгілі бір тест сұрақтарының жиынтығы болғандықтан, ол педагогикалық бақылаудың барлық басқа түрлерінен едәуір асып түседі.

2. Оқыту функциясы.

Электрондық тренажердің осындай функциясы - оны қолдану оқушының белгілі бір пәнді меңгеру жұмысын жандандыруға мүмкіндік береді. Өйткені мұндай құралдарды әзірлеу кезінде олардың бағдарламасына кеңестер мен жетекші сұрақтар енгізіледі. Оқушылар тесттерді шеше отырып, не сұрақтарға, не теориялық материалдың дұрыс емес жауаптар берілген бөлімдеріне сілтеме алады. Өзінің оқу функциясын орындай отырып, тренажер оқушыға келесі тапсырманы қайта шешуге мүмкіндік береді:

3. Тәрбие функциясы.

Оқытудың қазіргі заманғы электрондық құралдары оқушылардың қызметін тәртіпке келтіреді және олардың өзін-өзі ұйымдастыруына ықпал етеді. Осы құралдармен жұмыс істеу кезінде мектеп оқушыларында жауапкершілікті, дербестікті және бастамашылықты дамытуға ұмтылу қалыптасады [18].

Білім беру процесінде оқытудың осы түрінің электрондық құралдарын пайдалану қандай? О.Н. Лёвушкин электронды оқулықтарды екі типке бөледі. Олардың біріншісі барлық адамдар үшін үйреншікті басылымның электронды көшірмесі, тек аз ғана қосымша мүмкіндіктері бар, атап айтқанда:

- суреттерді ұлғайту;

- зерттелетін тақырыпқа байланысты тақырып ашылатын гиперсілтемелердің болуы;

Салмағы шектелгендіктен кәдімгі оқулыққа енгізілмеген қосымша материалдың болуы.

Осы электрондық құралдың екінші түрі оқыту бағдарламалық кешені болып табылады.

Ол оқушыға үй тапсырмаларын тікелей оның беттерінде орындауға мүмкіндік береді.

Бұл ретте мұндай оқулықта практикалық жұмыстарды дұрыс орындаудың бейне қолданушылары, шет тілдерін дұрыс айтуға арналған аудиороликтер (тілдерді үйрену кезінде), сондай-ақ мультимедианың өзге де компоненттері болады. Мұндай бағдарламалық кешендерде сыныптың немесе мектептің жергілікті желісіне қосылу мүмкіндіктері бар. Бұл

мұғалімге әрбір оқушының тапсырмаларды орындауын бақылауға, сондай-ақ балалар тобымен жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

Электрондық оқулық смартфонға, планшетке немесе стационарлық компьютерге жүктеуге болатын бағдарлама болып табылады. Бұл оқушылардың күн сайын рюкзактарында ауыр жүк алып жүруі міндетті болмауына әкеледі. Сонымен қатар, педагогтар мен ата-аналардың айтуынша, электронды оқулықтарды пайдалану балалардың үлгерімін 30% -ға арттыруға мүмкіндік береді. Жасөспірімдер тапсырмаларды гаджеттердің көмегімен ерекше ықыласпен орындайды. Бір мезгілде олар тақырып бойынша қажетті бейнероликтерді қарап, кәсіби лекторлардың түсініктемелері мен түсіндірмелерін тыңдайды. Толық ақпарат алу оқушыларға пәнді әлдеқайда жақсы түсінуге және меңгеруге мүмкіндік береді [7].

4. АОЖ- автоматтандырылған оқыту жүйелері.

Мектеп материалын игеруге арналған осы электрондық құрал дегеніміз не? Автоматтандырылған оқыту жүйелері деп оқу пәнінің материалдарын көрсету және бақылау функцияларын орындайтын белгілі бір орта түсініледі, олар өзара кері байланыс қағидаты негізінде өзара әрекеттеседі.

М.Р. Львовтың пікірінше, ЭОҚ құрылымына, әдетте, мынадай объектілер кіреді:

- электронды оқу курсы (міндеттер, анықтамалық материал және дәрістер);
- компьютерлік тестілеудің кіші жүйелері (педагогикалық сұрақтарға жауаптары негізінде оқушының біліміне баға беретін бағдарламалық модульдер);

ЭОҚ-да сақталатын пайдаланушы туралы деректер жиынтығы түріндегі білім базасы; ең жоғары оқу тиімділігін алу үшін ЭОҚ жұмысын реттейтін кіші жүйелерді білдіретін жоспарлаушы [8].

5. СОЖ - сараптамалық оқыту жүйелері.

Бұл электрондық құрал оқу процесін жүзеге асыратын және бақылайтын белгілі бір пәндік саладағы әдіскерлердің, білікті оқытушылардың, психологтардың және өзге де сарапшылардың білімі негізінде құрылған компьютерлік бағдарлама болып табылады. Мұндай жүйенің мақсаты оқушылардың әдеби оқуды өз бетінше үйренуіне көмектесу болып табылады.

ЭОҚ негізгі элементтерінің ішінде мыналарды бөліп көрсетеді:

- білім базасы;
- оқыту модулі;
- енгізу машинасы;
- білім алуға арналған модуль;
- түсініктеме беру жүйесі;
- тестілеу модулі.

Бүгінгі таңда сараптамалық оқыту жүйелері барған сайын танымал болып келеді. Олардың көмегімен педагог оқу процесін басқаруға, оқушылардың сабаққа дайындығын диагностикалауға және т.б. қабілетті.

ЭОҚ жасанды интеллект технологиялары мен идеялары негізінде құрылады. Мұндай жүйелер күрделі міндеттерді шешу кезінде ең білікті сарапшылардың қызметін модельдеуге қабілетті. ЭОҚ көмегімен балалар жаңа білім алады, сондай-ақ белгілі бір пәндік сала бойынша тапсырмаларды шешу барысында туындайтын сұрақтарға жауап алады. Сонымен бір мезгілде ЭОҚ тестілерді шешу тактикасын мен стратегиясын түсіндіруді қамтамасыз етуге қабілетті.

ЭОҚ кемшіліктерінің арасында мамандар оқушылардың алған білімдерін қолдануды ұйымдастырудың жоқтығын атап өтеді. Бұдан басқа, сараптамалық оқыту жүйелерімен жұмыс істегенде, балалардың өздері шешім іздемейді. Бұл кері байланыс пен диалогтың болмауына әкеледі [9].

Жоғарыда келтірілген, әдеби оқу сабақтарында қолдануға болатын электрондық оқыту құралдарының тізбесі толық бола алмайды, себебі компьютерлік технологиялардың дамуына және бағдарламалық өнімдерді жасауға байланысты ЭОҚ-ның жаңа түрлері мен оларды іске асыру нысандары пайда болады.

Сонымен, оқытудың электрондық құралдары педагогикалық міндеттерді шешу үшін арнайы жасалған құралдар болып табылады, олардың негізгі мақсаты - оқу процесінде пайдалану. Оқытудың электрондық құралдарына мәтіндік және графикалық редакторларды, компиляторларды және бағдарламалау жүйелерін, автоматтандырылған жобалау, сараптамалық жүйелер, басқаша айтқанда - оқу пәні немесе білім беру міндеттерін шешудегі құрал ретінде сараланатын барлық құралдар.

Баланы қысқа уақыт ішінде көптеген ақпаратты игеруге, өзгертуге және өмірде пайдалануға үйрету маңызды. Бұл міндетті шешуде дәстүрлі оқыту әдістері мен заманауи ақпараттық технологиялардың, оның ішінде компьютерлік технологиялардың үйлесімділігі мұғалімге көмектеседі. Өйткені сабақта компьютерді пайдалану оқыту процесін ұтқыр, қатаң сараланған және жеке етуге мүмкіндік береді.

Мектеп педагогтарының осы бағыттағы жұмыс тәжірибесі ақпараттық технологияларды тиімді қолданудың құндылығы оқушылардың танымдық қызығушылық деңгейін арттырудан тұратынын растайды.

ЭОҚ көрнекілігі, сөзсіз, оқу процесін жақсартады, шығармашылық қабілеттерін дамытады, оқушылардың қызығушылығын тудырады, өз бетінше білім алуға оң мотивация береді.

ЭОҚ-ның артықшылықтары басынан бастап ашылады және олардың пайдаланылуына қарай педагогтың өзін-өзі дамытуға серпін береді, оған заманауи, қызықты және қажетті болып қалуға мүмкіндік береді. Болашақ мультимедиялық сабақты жобалау кезінде мұғалім үлкен жұмыс атқарады: технологиялық операциялардың жүйелілігін, үлкен экранға ақпарат берудің нысандары мен тәсілдерін ойластырады, оқу процесін қалай басқаратынын, сабақта педагогикалық қарым-қатынасты, оқушылармен кері байланысты қалай қамтамасыз ететінін, оқытудың дамушы әсеріне қол жеткізуді шешеді. Мәселен, мұғалімдер тұсаукесерлерде бейнежазбаларды, анимацияланған модельдерді қосады, оқушылармен виртуалды саяхат жасайды, басқа ғылымдармен өзара байланысын көрсетеді.

ЭОҚ оқушыларға тесттермен жұмыс істеуде өз білімдерін бақылауды ұйымдастыруға көмектеседі, оларға білімдерін жүйелеуге, қайталауға, зерделенген материалды бекітуге, интерактивті жаттығуларды шешуге, бейнелі ойлауды, жадты дамытуға мүмкіндік береді.

Әдеби оқу сабақтарының тұсаукесерлері оқу эпизодтарынан тұрады, олардың әрқайсысы дербес дидактикалық бірлік болып табылады. ЭОҚ пайдалану сабақтарының айқын артықшылықтарының бірі көрнекілікті күшейту болып табылады, бұл жоғары қызығушылыққа ықпал етеді. Педагогтар жасайтын медиа-мамандықтар бейнелерді, бейнематериалдарды, тест тапсырмаларын қамтиды.

Медиа қолдаумен сабақтардың оқыту әсері дыбыстық иллюстрациямен, музыкалық сүйемелдеумен, анимациялық және дыбыстық әсерлермен күшейтілген. Бұл әсерлер оқушыларды диалогқа, болып жатқан оқиғаларға түсініктеме беруге шақыратын даму сипатындағы сұрақтармен қатар жүреді.

Мультимедиялық құралдарды өздігінен әзірлей отырып, педагогтер түстің оқушылардың танымдық қызметіне әсерін біліп, слайдтарды түстік шешуге назар аударады, жас ерекшеліктерін ескереді.

Презентациялық материалды, мультимедиялық құралдарды пайдаланатын сабақтар жаңа түске боялады, эмоциялық, мәнерлі, ойын түрінде өтеді, нәтижесінде оқу материалын меңгеру сапасын арттыруға ықпал етеді [6].

Т.Г.Рамзаеваның айтуынша, мектептің «Әдістемелік қоржынында» сабақтардың әзірлемелері, оқу бағдарламалары бойынша медиа қолдаумен сыныптан тыс іс-шаралар көп. Әрбір оқу аудиториясы компьютермен жабдықталған, бұл жеке жұмыс түрлерін пайдалануға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда сынып бір тапсырма алады, ал оқушы 1-2 жеке тапсырма алады, оның бағасы компьютерде бағдарламаланған [10].

Сыныптағы жалғыз компьютерді мұғалім оқушылардың топтық қызметін ұйымдастыру үшін пайдалана алады, оның барысында 2-4 оқушы электрондық оқу құралымен жұмыс істеу арқылы орындалуы қажет жалпы тапсырманы алады. Бұл жағдайда жұмыс

нәтижесі де, жұмыс процесінде олардың өзара іс-қимыл жасау тәсілі де маңызды. Сондықтан мұғалім электрондық оқу құралымен жұмыс істеу кезінде оқушылардың өзара іс-қимылының барлық мүмкін болатын тәсілдерін алдын ала ойластыруы қажет.

Оқу аудиториясында бір немесе бірнеше компьютер болған жағдайда мұғалімнің кейбір оқушылардың электрондық оқу құралымен өз бетінше жұмыс істеуін ұйымдастыруға мүмкіндігі бар. Егер мұғалім нақты бір оқушы үшін оның типтік қателерін түзетуге бағытталған жеке тапсырмалар сериясын ұсынса, бұл тиімді болады. Бұдан басқа, неғұрлым табысты оқушыларға неғұрлым жоғары деңгейдегі күрделілік білімін ұсыну мүмкіндігі бар.

Оқушылар түрлі зерттеулерге қуана қатысады. Зерттеу қызметіне қызығушылықты қалыптастырудың пәрменді құралы шығармашылық жобалау болып табылады. Ең бастысы оқушылардың танымдық қызметін дұрыс ұйымдастыру, жаңа жаңалықтар үшін қолайлы жағдайлар жасау. Зерттеу үшін таңдалған тақырып бала қызығушылық танытқанда, пайдалы және маңызды іс жасағанда, материал жақсы меңгерілгенде қызықты болуы тиіс.

Зерттеу үшін таңдалған тақырып бала қызығушылық танытқанда, пайдалы және маңызды іс жасағанда, материал жақсы меңгерілгенде қызықты болуы тиіс. Оқу процесінің ең жоғары нәтижелілігіне оқушылардың зерттеу қызметін шығармашылық іздеу атмосферасына түсуі шартымен қол жеткізуге болады. В. А. Крутецкийдің пікірінше, жоба әдісі оқушыларға көңілді әрі қызықты оқуға мүмкіндік береді, жеке әлеуетті жандандыруға, білімді меңгеруді дараландыруға, оларды қолданудың ұжымдық формаларына жағдай жасалады. Жобалау қызметінің нәтижесінде оқушылар білім беру процесінің белсенді қатысушыларына айналады, олардың шығармашылық қызметінің өнімі ғылыми мәнге ие болуы мүмкін және инновациялардың мәні болып табылады. Балалар өздері үшін жаңа фактілерді ашады және олар үшін жаңа ұғымдар құрады, оларды мұғалімнен немесе оқулықтардан дайын алмайды, өздеріне қызықты жобаны табысты әзірлеу үшін оларға көп нәрсе үйрену керек деген қорытындыға келеді. Балалардың проблемалармен бетпе-бет келу тәжірибесін алуына қарай қабілеттері мен біліктері қалыптасады және дамиды. Мұғалім оқушыларға осы жолмен жүруге көмектеседі, ал одан кейін олар сол жолмен жүреді [11].

Осылайша, сабақта компьютерді пайдалану оқыту процесін ұтқыр, қатаң сараланған және жеке етуге мүмкіндік береді. Ақпараттық технологияларды тиімді қолданудың құндылығы оқушылардың танымдық қызығушылық деңгейін арттырудан тұрады.

Электрондық оқулықты пайдаланудың артықшылығы оқушылардың пәнге деген қызығушылығының артуы болып табылады, өйткені мұндай оқулықтың көрнекілігі жоғары, онда анимацияларды, бейнежазбаларды, дыбыстық сүйемелдеуді, қосымша материалдарды және т.б. пайдалануға болады. Мұғалім сондай-ақ балаларға баланың жеке артықшылықтарын, мүмкіндіктері мен тілектерін ескере отырып, әртүрлі көпвариативті, көп деңгейлі тапсырмаларды ұсына алады. Тапсырмаларды орындау кезінде мұндай нұсқада бағалаудың субъективтілігі жоқ, бәріміз де, қаласақ та, қаламасақ да, бағалауда артықшылықтар, эмоциялар кейде бар.

Электрондық оқулық интерактивті және оқыту режимінде жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Оқушыларға еренсілтемелер бойынша қосымша материалдарды көруге, өз жауаптарын түсіндірмелермен және түсініктемелермен тексеруге мүмкіндік беріледі. Бала анимация мен дыбыс жазбаларының қайталауын, кілт сөздерді, бетбелгілерді іздеуді пайдалана алады. Оқушы өзіне ыңғайлы уақытта мектепте де, үйде де өз бетінше немесе топпен жұмыс істей алады, себебі электрондық оқулық ықшам, бір лазерлік дискіде, флешкада орналастырылады. Электрондық оқулықты пайдалану процесінде туындаған барлық нюанстарды ескере отырып, жұмыс процесінде пысықтауға, толықтыруға, түзетуге болады, мысалы: тым қарапайым және жеңіл тапсырмалар, аса күрделі тапсырмалар аз және т.б. Үдерісті компьютерлендіру кезінде электрондық оқулықта мұғалім мен оқушының белсенді өзара әрекеттесу мүмкіндігі сақталады.

Электрондық оқулық сондай-ақ үлестірме материалдар мен әдістемелік құралдарды дайындау кезінде мұғалімнің өмірін «жеңілдетуге» мүмкіндік береді [12].

Интерактивті және мультимедиялық тұсаукесерлер де пәнге қызығушылықтың дамуына ықпал етеді. Тұсаукесерлерде суреттер, анимациялар, гиперсілтемелер, триггерлер қолданылады, бейнесюжеттермен толықтыруға, дыбыстық сүйемелдеуді таңдауға болады, бұл заманауи оқушы үшін плакаттардың көмегімен түсіндіруден гөрі қызықты. Презентация процесс моделін, құбылыстарды жасауға мүмкіндік береді, есептің шешімін көрнекі көрсетуге, күрделі логикалық математикалық құрылымдарды түсінуге, іс-қимылдарды орындау алгоритмін, сұрақтарға жауаптардың дәйектілігін беруге, жауап жоспарын жасауға мүмкіндік береді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

- 1 Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысы. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2025 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы: 2017 жылдың 30 қарашадағы, № 799.
- 2 Қазақстан Республикасының Президенті Қ.-Ж. Тоқаев. Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары: Қазақстан халқына жолдауы.
- 3 Выготский Л.С. Проблема возрастной периодизации детского развития. Выготский Л.С. Вопросы детской психологии. – 2004. – 387 с.
- 4 Апетян М. К. Психологические и возрастные особенности младшего школьника М.К. Апетян. Молодой ученый. — 2014. — №14. — С. 243-244.
- 5 Бобровская Г.В. Психолого - педагогические аспекты младших школьников. Г.В. Бобровская. - Начальная школа. № 5. – 2003. – 224 с.
- 6 Щукина Г.И. Проблема познавательного интереса в педагогике. – М.:Педагогика. – 2009. – 352 с.
- 7 Лёвушкина О.Н. Развитие мышления младших школьников. Преподаватель. – 2014.
- 8 Львов М. Р. Методика преподавания литературного чтения в начальных классах: учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений. – М.: Академия. – 2013. – 464 с.
- 9 Махмутов М.И. Проблемное обучение. Основные вопросы теории. – М.: Педагогика.
- 10 Рамзаева Т.Г., Львов М.Р. Методика обучения литературному чтению в начальных классах: учебное пособие для студентов педагогических институтов. – М.: Просвещение. 2012. – С. 258
- 11 Крутецкий В.А. Психология обучения и воспитания школьников. – М.: Просвещение – 2014. – 143 с.
- 12 Эльконин Д. Б. Психология обучения и воспитания школьников. – М.: Просвещение. менном образовании. [Электронный ресурс]. // Инфоурок – Режим доступа: <https://infourok.ru/preimuschestva-i-nedostatki-ispolzovaniya-elektronnih-obrazovatelnih-resursov-v-sovremennom-obrazovanii-2195983.html>